യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണ+പ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 39

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
സംജാതാകൃത്രിമക്ഷീണസംസൃതിപ്രത്യയഃ പുമാൻ .
അസംകല്പോ ന സംകല്പം വേത്തി തേനാസദേവ സഃ .. 1
ശ്വാസാൻ-മ്ലാനി-രിവാദർശേ കുതോ ഽപ്യഹമിതി സ്ഥിതാ .
വിദി സാ ഽകാരണം ദൃഷ്ടാ നശ്യന്ത്യാശു ന ലഭ്യതേ .. 2
യസ്യ ക്ഷീണാവരണതാ ശാന്തസർവേഹതോദിതാ .
പരമാമൃതപൂർണാത്മാ സത്തയൈവ സ രാജതേ .. 3
സർവസംദേഹദുർധ്വാന്തമിഹികാമാതരിശ്വനാ .
ഭാതി ഭാസ്വദ്ധിയാ ദേശസ്തേന പൂർണേന്ദുനേവ ഖമ് .. 4
വിസംസൃതിർവിസംദേഹോ ലബ്ധജ്യോതിർനിരാവൃതിഃ .
ശരദാകാശവിശദോ ജ്ഞേയോ വിജ്ഞായതേ ബുധഃ .. 5
നിഃസംകല്പോ നിരാധാരഃ ശാന്തഃ സ്പർശാത്പവിത്രതാമ് .
അന്തഃശീതല ആധത്തേ ബ്രഹ്മലോകാദിവാനിലഃ .. 6
അസദ്രൂപോപലമ്ഭാനാമിയം വസ്തുസ്വഭാവതാ .
യത്സ്വർഗവേദനം സ്വപ്നവന്ധ്യാപുത്രോപലമ്ഭവത് .. 7
അവിദ്യമാനമേവേദം ജഗദ്യദനുഭൂയതേ .
അസദ്രൂപോപലമ്ഭസ്യ സൈഷാ വസ്തുസ്വഭാവതാ .. 8
അസത്യേഷ്വേവ സംസാരേഷ്വാസ്താമർഥഃ കുതോ ഭവേത് .
സർഗാപവർഗയോഃ ശബ്ദാവേവ വന്ധ്യാസുതോപമൗ .. 9
ജഗദ്ബ്രഹ്മതയാ സത്യമനിർമിതമഭാവിതമ് .
അനിഷ്ഠിതം ചാന്യഥാ തു നാഹം നാവഗതം ച തത് .. 10
ആത്മസ്വഭാവവിശ്രാന്തേരിയം വസ്തുസ്വഭാവതാ .
യദഹംതാദിസർഗാദിദുഃഖാദ്യനുപലമ്ഭതാ .. 11
ക്ഷണാദ്യോജനലക്ഷാന്തം പ്രാപ്തേ ദേശാന്തരേ ചിതഃ .
ചേതന്യേ ഽയസ്യ തദ്രൂപം മാർഗമധ്യേ നിരഞ്ജനമ് .. 12
അസ്പന്ദവാതസദൃശം ഖകോശാഭാസചിന്മയമ് .
അചേത്യം ശാന്തമുദിതം ലതാവികസനോപമമ് .. 13
സർവസ്യ ജന്തുജാതസ്യ തത്സ്വഭാവം വിദുർബുധാഃ .
സർഗോപലമ്ഭോ ഗലതി തത്രസ്ഥസ്യ വിവേകിനഃ .. 14
സുഷുപ്തേ സ്വപ്നധീർനാസ്തി സ്വപ്നേ നാസ്തി സുഷുപ്തധീഃ .
സർഗനിർവാണയോർഭ്രാന്തീ സുഷുപ്തസ്വപ്നയോരിവ .. 15
ഭ്രാന്തിവസ്തുസ്വഭാവോ ഽസൗ ന സ്വപ്നോ ന സുഷുപ്തതാ .
ന സർഗോ ന ച നിർവാണം സത്യം ശാന്തമശേഷതഃ .. 16
ഭ്രാന്തിസ്ത്വസന്മാത്രമയീ പ്രേക്ഷിതാ ചേന്ന ലഭ്യതേ .
ശുക്തിരൂപ്യമിവാസത്യം കില സംപ്രാപ്യതേ കഥമ് .. 17
യന്ന ലബ്ധം ച തന്നാസ്തി തേന ഭ്രാന്തേരസംഭവഃ .

സ്വഭാവാദുപലമ്ഭോന്യോ നാസ്തി കസ്യ ന കസ്യചിത് ..18
സ്വഭാവ ഏവ സർവസ്മൈ സ്വദതേ കില സർവദാ .
അനാനൈവ ഹി നാനേവ കിം വാദൈഃ സംവിഭാവ്യതാമ് .. 19
അസ്വഭാവേ മഹദ്ദുഃഖം സ്വഭാവേ കേവലം ശമഃ .
ഇതി ബുദ്ധ്യാ വിചാര്യാന്തര്യദിഷ്ടം തദ്വിധീയതാമ് .. 20
സൂക്ഷ്മേ ബീജേ്യസ്ത്യഗഃ സ്ഥൂലോ ദൃഷ്ടമിത്യുപപദ്യതേ .
ശിവേ മൂർതേ ജഗന്മൂർതമസ്തീത്യുത്തമസംകഥാ .. 21
രൂപാലോകമനസ്കാരബു+(ദ്ധി-അ)ഹന്താദയഃ പരേ .
സ്വരൂപഭൂതാഃ സലിലേ ദ്രവത്വമിവ ഖാത്മകാഃ .. 22
മൂർതോ യഥാ സ്വസദൃശൈഃ കരോത്യവയവൈഃ ക്രിയാഃ .
ആത്മഭൂതൈസ്തഥാ ഭൂതൈശ്ചിദാകാശമകർതൃ സത് .. 23
ആത്മസ്ഥാദഹമിത്യാദിരസ്മദാദേരസംസൃതേഃ .
ശബ്ദോ്ർഥഭാവമുക്തോ യഃ പടഹാദിഷു ജായതേ .. 24
യദ്ഭാതം പ്രേക്ഷയാ നാസ്തി തന്നാസ്ത്യേവ നിരന്തരമ് .
ജഗദ്രൂപമരൂപാത്മ ബ്രഹ്മ ബ്രഹ്മണി സംസ്ഥിതമ് .. 25
യേഷാമസ്തി ജഗത്സ്വപ്നസ്തേ സ്വപ്നപുരുഷാ മിഥഃ .
ന സന്തി ഹ്യാത്മനി മിഥോ നാസ്മാസ്വം-വരപുഷ്പവത് .. 26
മയി ബ്രഹ്മൈകരൂപം തേ ശാന്തമാകാശകോശവത് .
വായോഃ സ്പന്ദൈരിവാഭിന്നൈർവ്യവഹാരൈശ്ച തന്മയി .. 27
അഹം തു സന്മയസ്തേഷാം സ്വപ്നഃ സ്വപ്നവതാമിവ .
തേ തു നൂനമസന്തോ മേ സുഷുപ്തസ്വപ്നകാ ഇവ .. 28
തൈസ്തു യോ വ്യവഹാരോ മേ തദ്ബ്രഹ്മ ബ്രഹ്മണി സ്ഥിതമ് .
തേ യത്പശ്യന്തി പശ്യന്തു തത്തൈരലമലം മമ .. 29
അഹമാത്മനി നൈവാസ്മി ബ്രഹ്മസത്തേയമാതതാ .
ത്വദർഥം സമുദേതീവ തഥാരൂപൈവ വാഗിയമ് .. 30
അവിരുദ്ധവിരുദ്ധസ്യ ശുദ്ധസംവിന്മയാത്മനഃ .
ന ഭോഗേച്ഛാ ന മോക്ഷേച്ഛാ ഹൃദി സ്ഫുരതി തദ്വിദഃ .. 31
സ്വഭാവമാത്രായത്തേ്സ്മിൻബന്ധമോക്ഷക്രമേ നൃണാമ് .
കദർഥനേത്യഹോ മോഹാദ്ഗോഷ്പദേ്പ്യുദധിഭ്രമഃ .. 32
സ്വഭാവസാധനേ മോക്ഷേ്ഭാവോപശമരൂപിണി .
ന ധനാന്യുപകുർവന്തി ന മിത്രാണി ന ച ക്രിയാഃ .. 33
തൈലബിന്ദുർഭവത്യുച്ചൈശ്ചക്രമപ്പതിതോ യഥാ .
തഥാശു ചേത്യസംകല്പേ സ്ഥിതാ ഭവതി ചിജ്ജഗത് .. 34
ജാഗ്രതി സ്വപ്നവൃത്താന്തസ്ഥിതിര്യാദൃഗ്രസാ സ്മൃതൗ .
താദൃഗ്രസാഹംത്വജഗജ്ജാലസംസ്ഥാ വിവേകിനഃ .. 35
തേനൈവാഭ്യാസയോഗേന യാതി തത്തനുതാം തഥാ .
യഥാ നാഹം ന സംസാരഃ ശാന്തമേവാവശിഷ്യതേ .. 36
യദാ യദാ സ്വഭാവാർകഃ സ്ഥിതിമേതി തദാ തദാ .
ഭോഗാന്ധകാരോ ഗലതി ന സന്നപ്യനുഭൂയതേ .. 37
മോഹമഹത്താരഹിതഃ

സ്ഫുരതി മൃതൗ ഭവതി ഭാസതേ ച തഥാ .
ബുദ്ധ്യാദികരണനികരോ
യസ്മാദ്ദീപാദിവാലോകഃ .. 38

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ വസിഷ്ഠഗീതാസു+ സ്വഭാവ-
വിശ്രാ+ന്തിയോഗോപ-ദേശോ നാമൈ-കോന-ച+ത്വാരിംശഃസ് സർഗഃ .. ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
14.12.2023